

Sygn. akt VIII C 1578/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 16 listopada 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w VIII Wydziale Cywilnym

w składzie: przewodniczący: SSR Bartek Męcina

protokolant: st. sekr. sąd. Ewa Ławniczak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 listopada 2018 roku w Ł.

sprawy z powództwa (...) Bank (...) S.A. we W.

przeciwko B. G. (1)

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powoda (...) Bank (...) S.A. we W. na rzecz pozwanej B. G. (1) kwotę 1.476 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,
3. nakazuje pobrać od (...) Bank (...) S.A. we W. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi- Widzewa w Łodzi kwotę 191 zł (sto dziewięćdziesiąt jeden złotych) tytułem uiszczonego tymczasowo wynagrodzenia biegłej psychiatry.

Sygn. akt VIII C 1578/17

UZASADNIENIE

W dniu 26 października 2016 roku powód (...) Bank (...) S.A. we W. wytoczył przeciwko pozwanej B. G. (1) w elektronicznym postępowaniu upominawczym powództwo o zapłatę kwoty 1.687,67 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, od kwoty 1.398,24 zł od dnia 27 września 2016 roku do dnia zapłaty, a także wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych w kwocie 30 zł. W uzasadnieniu powód podniósł, że żądanie pozwu znajduje swoje źródło w umowie o przyznanie limitu kredytowego i umowie o wydanie i korzystanie z karty kredytowej nr (...) zawartej z pozwaną w dniu 18 kwietnia 2011 r. Na podstawie umowy pozwana otrzymała odnawialny limit w wysokości 1.400 zł. Pomimo wezwań B. G. (2) nie wywiązała się z obowiązku spłaty kredytu, w związku z czym powód wypowiedział umowę, a zobowiązanie stało się w całości wymagalne w dniu 1 września 2016 r. Na żądanie pozwu składają się niespłacona należność główna w kwocie 1.398,24 zł oraz odsetki naliczone za okres od 18 kwietnia 2011 r. do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg w kwocie 167,83 zł, a także koszty, opłaty i prowizje w kwocie 121,60 zł.

(pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 2- 3)

W dniu 19 czerwca 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanej na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu.

(nakaz zapłaty k. 40)

Nakaz ten pozwana zaskarżyła sprzeciwem w całości wnosząc o oddalenie powództwa. Uzasadniając swoje stanowisko pozwana wskazała, że nie przypomina sobie, aby zaciągała u powoda jakiegokolwiek zobowiązanie pieniężne.

(sprzeciw k. 49- 52)

Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2017 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi ustanowił dla pozwanej pełnomocnika z urzędu w osobie radcy prawnego.

(postanowienie k. 62)

W piśmie z dnia 13 października 2017 r. pełnomocnik pozwanej będący radcą prawnym podtrzymał stanowisko co do oddalenia powództwa w całości. W uzasadnieniu pełnomocnik pozwanej wskazał, że umowa jest bezwzględnie nieważna z powodu wady oświadczenia woli, o której mowa w art. 82 kc, a ponadto zarzucił stronie powodowej niewykazanie, że saldo rachunku, do którego była przyporządkowana karta, jest ujemne. Ponadto strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia. W uzasadnieniu pisma pełnomocnik B. G. (1) wskazał, że pozwana od 1987 r. nieprzerwanie leczy się w poradni zdrowia psychicznego z powodu organicznych zaburzeń osobowości i świadomości.

(pismo procesowe k. 78- 81)

W piśmie stanowiącym odpowiedź na powyższe zarzuty pełnomocnik strony powodowej podkreślił, że to na pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia, że zawierając umowę znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Co do podniesionego zarzutu przedawnienia roszczenia powód wskazał, że brak jest podstaw do przyjęcia dwuletniego okresu przedawnienia, a ponadto pozwana dokonując wpłat z tytułu zobowiązania doprowadziła do przerwania biegu przedawnienia.

(pismo procesowe k. 109- 111)

W toku dalszego postępowania stanowiska procesowe stron nie uległy zmianie.

(protokół rozprawy k. 146)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 kwietnia 2011 roku B. G. (1) zawarła z (...) Bank S.A. we W. umowę o przyznanie limitu kredytowego nr (...) i umowę o wydanie i korzystanie z karty kredytowej Maxima (...) nr (...). Na podstawie umowy bank przyznał pozwanej limit kredytowy do kwoty 1.400 zł.

(umowa o przyznanie limitu kredytowego k. 35, Regulamin przyznawania i korzystania z limitu kredytowego i kart kredytowych k. 25- 27, tabela opłat i prowizji k. 24)

Z uwagi na nie wywiązanie się przez pozwaną z warunków umowy, powód pismem opatrzonym datą 25 lipca 2016 roku, wypowiedział przedmiotową umowę z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia. W dacie sporządzenia pisma, saldo zadłużenia rachunku wynosiło – 1.654,86 zł.

(wypowiedzenie umowy o limit kredytowy i kartę k. 28, potwierdzenie odbioru k. 29)

W wyciągu z ksiąg bankowych z dnia 26 września 2016 roku powód wskazał, że łączne zadłużenie pozwanej z tytułu przedmiotowej umowy bankowej wynosi 1.687,67 zł.

(wyciąg z ksiąg bankowych k. 16)

Do dnia wyrokowania pozwana nie spłaciła zadłużenia dochodzonego przedmiotowym powództwem.

(okolicość bezsporna)

B. G. (1) prezentuje istotnie obniżony poziom funkcjonowania intelektualnego. W okresie rozwojowym była zaniedbana edukacyjnie oraz ma znacznie obniżony poziom dojrzałości społecznej oraz emocjonalnej. Pozwana od wielu lat jest leczona z powodu padaczki oraz zaburzeń osobowości w jej przebiegu. Od 1987 r. pozwana pozostaje pod opieką (...) w Ł.. W 2014 r. doszło do nawarstwienia się dotychczasowych objawów przez objawy zaburzeń urojeniowych, związanych z uszkodzeniem mózgu (wieloletni przebieg padaczki). W związku z tym w okresie od 10 września 2014 r. do 27 września 2014 r. B. G. (1) przebywała w Wojewódzkim Szpitalu w Z.. Wymienione czynniki powodowały brak możliwości świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli od wielu lat, w tym co najmniej od 2010 r.

(dokumentacja medyczna k. 82- 105, zeznania świadka S. G. k. 124- 125, zeznania świadka K. G. k. 125- 126, zeznania świadka B. C. k. 126- 127, opinia sądowno-psychiatryczna k. 130- 132)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których prawidłowość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości Sądu, a także na podstawie zeznań wymienionych świadków. Za podstawę ustaleń faktycznych Sąd przyjął również opinię sądowno-psychiatryczną wydaną przez biegłą psychiatrę E. W.. Wydając opinię biegła oparła się na dokumentacji medycznej pozwanej oraz przeprowadzonym badaniu pozwanej, których zawartość oraz wyniki uwzględniła podczas opracowywania wniosków końcowych. Oceniając pisemną opinię biegłej psychiatry, Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zawartych w jej treści wniosków, opinia ta była bowiem rzetelna, jasna oraz logiczna. Opinia biegłej odzwierciedla staranność i wnikliwość w badaniu zleconego zagadnienia, wyjaśnia wszystkie istotne okoliczności, podaje przyczyny, które doprowadziły do przyjętej konkluzji, a równocześnie jest poparta głęboką wiedzą i wieloletnim doświadczeniem zawodowym biegłej. Jednocześnie opinii tej nie podważają pozostałe dowody. Opinia biegłej psychiatry E. W. została zakwestionowana przez stronę powodową, która zarzuciła, że biegła nie określiła wprost, czy w dacie zawarcia umowy, czyli w dniu 18 kwietnia 2011 r. pozwana znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Ze stanowiskiem powoda nie sposób się zgodzić, gdyż z opinii jasno wynika, że co najmniej od 2010 r., czyli również w dacie zawarcia przedmiotowej umowy, B. G. (1) znajdowała się w stanie wyłączającym możliwość świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli. Dlatego też na rozprawie w dniu 16 listopada 2018 r. Sąd oddalił wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z ustnej uzupełniającej opinii biegłej psychiatry.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie niesporne były twierdzenia faktyczne powoda o tym, że pozwana zawarła z nim w dniu 18 kwietnia 2011 roku umowę o przyznanie limitu kredytowego nr (...) i umowę o wydanie i korzystanie z karty kredytowej Maxima (...) nr (...). Na podstawie umowy bank przyznał pozwanej limit kredytowy do kwoty 1.400 zł. Poza sporem pozostawało ponadto, że pozwana zaprzestała spłaty zadłużenia, na skutek czego powód wypowiedział przedmiotową umowę.

W niniejszej w sprawie zaszyły jednak przesłanki, o których mowa w art. 82 k.c., skutkujące nieważnością umowy stanowiącej źródło pozwu, co czyni żądanie powoda niezasadnym. Jak wykazało przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe, u B. G. (1) już w 1967 r. rozpoznano padaczkę, a od 1987 roku pozwana pozostaje pod stałą opieką PZP. B. G. (1) prezentuje istotnie obniżony poziom funkcjonowania intelektualnego. W okresie rozwojowym była zaniedbana edukacyjnie oraz ma znacznie obniżony poziom dojrzałości społecznej oraz emocjonalnej. Pozwana od wielu lat jest leczona z powodu padaczki oraz zaburzeń osobowości w jej przebiegu. W 2014 r. doszło do nawarstwienia się dotychczasowych objawów przez objawy zaburzeń urojeniowych, związanych z uszkodzeniem mózgu (wieloletni przebieg padaczki). O czym była mowa wyżej, strona powodowa kwestionowała co prawda pisemną opinię sądowno-psychiatryczną, ale tylko w zakresie sprecyzowania daty występowania okoliczności, o których mowa w art. 82 kc, a zarzut ten okazał się bezzasadny. W konsekwencji Sąd uznał, że opinia sądowno- psychiatryczna

stanowi pełnowartościowy dowód, który może być podstawą czynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Skutkiem takiej oceny było przyjęcie przez Sąd, stosownie do wydanej przez biegłego psychiatrę opinii, iż w dacie zawierania przedmiotowej umowy pożyczki B. G. (1) znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli – pozwana nie była w stanie zapoznać się i zrozumieć treści podpisywanej umowy, co czyni złożone przez nią oświadczenie woli o związaniu się umową bankową z dnia 18 kwietnia 2011 roku nieważnym, o czym przesądza treść art. 82 k.c. Przypomnienia wymaga przy tym, że w myśl powołanego przepisu, jakkolwiek powód skutkujący stanem wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, skutkuje nieważnością oświadczenia woli. Oświadczenie złożone w tym stanie powoduje bezwzględną nieważność dokonanej czynności prawnej, co uniemożliwia stronom dochodzenie jakichkolwiek roszczeń z tytułu zawartej umowy. Jak podnosi się w judykaturze, brak świadomości charakteryzuje się brakiem rozeznania, niemożnością zrozumienia posunięć własnych lub też innych osób, niezdawaniem sobie sprawy ze znaczenia własnego postępowania, przy czym stan wyłączający świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli nie może być rozumiany dosłownie, nie musi więc oznaczać zupełnego zaniku świadomości (por. m.in. wyrok SN z dnia 11 grudnia 1979 roku, II CR 448/79, OSPiKA 1981/3/45; wyrok SN z dnia 7 lutego 2006 roku, IV CSK 7/05, Legalis nr 173781). Z kolei stan wyłączający swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli może być rozumiany tylko jako stan, w którym możliwość wolnego wyboru jest całkowicie wyłączona. W przeciwnym wypadku niemal każde oświadczenie woli byłoby dotknięte rozważaną wadą, rzadko bowiem człowiek działa zupełnie swobodnie (por. m.in. cyt. wyrok SN z dnia 7 lutego 2006 roku). Oczywiście samo wystąpienie choroby psychicznej po stronie składającego oświadczenie woli nie przesądza automatycznie o tym, że nastąpiło ono w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Przy badaniu omawianych przesłanek oświadczenia woli istotnym jest bowiem, czy to choroba wywołała taki stan. W omawianej sprawie taki związek przyczynowo-skutkowy został wykazany ponad wszelką wątpliwość, jego istnienie, o czym była już mowa, nie było również kwestionowane przez stronę powodową.

W konsekwencji powództwo w niniejszej sprawie należało oddalić w całości, a uwzględnienie zarzutu nieważności umowy zwalniało Sąd od konieczności dokonania oceny dwóch pozostałych, podniesionych przez pozwaną zarzutów.

O obowiązku zwrotu kosztów procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik sprawy, na podstawie art. 98 k.p.c. Jej zastosowanie jest uzasadnione faktem, że powództwo było niezasadne w całości, a tym samym powód winien zwrócić pozwanej poniesione przezeń koszty procesu, na które złożyło się wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika w kwocie 1.200 zł powiększonej o podatek VAT, jako, że pomoc prawna była świadczona na rzecz pozwanej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu. Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.476 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Ponieważ wynagrodzenie biegłej psychiatry zostało wypłacone tymczasowo ze Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi- Widzewa w Łodzi, Sąd nakazał pobrać od powoda kwotę 191 zł.